

Bruselj, 27. februar 2018
Rev1

OBVESTILO DELEŽNIKOM

IZSTOP ZDRUŽENEGA KRALJESTVA IN PRAVILA EU NA PODROČJU VARSTVA POTROŠNIKOV IN PRAVIC POTNIKOV

Združeno kraljestvo je 29. marca 2017 v skladu s členom 50 Pogodbe o Evropski uniji predložilo uradno obvestilo o nameri o izstopu iz Unije. To pomeni, da bo od 00.00 ure 30. marca 2019 (po srednjeevropskem času) (v nadaljnjem besedilu: datum izstopa) za Združeno kraljestvo prenehala veljati vsa primarna in sekundarna zakonodaja Unije, razen če se z ratificiranim sporazumom o izstopu¹ določi drug datum.² Združeno kraljestvo bo s tem postalo „tretja država“³.

Priprave na izstop ne zadevajo samo organov EU in nacionalnih organov, ampak tudi zasebne subjekte.

Glede na precejšnjo negotovost, predvsem v zvezi z vsebino morebitnega sporazuma o izstopu, je treba zadevne deležnike opozoriti na pravne posledice, ki jih bo treba upoštevati, ko bo Združeno kraljestvo postalo tretja država.

Ob pridržku vseh prehodnih določb, ki bi jih lahko vseboval morebitni sporazum o izstopu, se od datuma izstopa za Združeno kraljestvo ne bodo več uporabljala pravila EU na področju potrošniškega prava (kot so direktiva o nepoštenih poslovnih praksah⁴, direktiva o pravicah potrošnikov⁵, direktiva o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah⁶, direktiva o prodaji potrošniškega blaga in garancijah⁷, direktiva o paketnih

¹ Z Združenim kraljestvom potekajo pogajanja o sklenitvi sporazuma o izstopu.

² Poleg tega lahko v skladu s členom 50(3) Pogodbe o Evropski uniji Evropski svet v dogovoru z Združenim kraljestvom soglasno odloči, da Pogodbi prenehata veljati pozneje.

³ Tretja država je država, ki ni članica EU.

⁴ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL L 149, 11.6.2005, str. 22).

⁵ Direktiva 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 304, 22.11.2011, str. 64).

⁶ Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL L 95, 21.4.1993, str. 29).

potovanjih⁸ – glej oddelka 1 in 2 spodaj) in zakonodaje EU o pravicah potnikov (glej oddelek 3 spodaj)⁹.

To ima zlasti naslednje posledice:

1. IZDELKI ALI STORITVE, KI JIH POTROŠNIKI V EU KUPIJO OD TRGOVCEV S SEDEŽEM V ZDRUŽENEM KRALJESTVU¹⁰

Potrošniki v EU lahko kupijo izdelke ali storitve od trgovcev s sedežem v Združenem kraljestvu na datum izstopa ali po njem.

Pravo EU določa, da se za pogodbo, ki jo potrošnik sklene z osebo, ki opravlja poklicno dejavnost v drugi državi, ki na kakršen koli način usmerja tako dejavnost v državo, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče, uporablja pravo države, v kateri ima potrošnik običajno prebivališče. Lahko se izbere drugo pravo, vendar taka izbira potrošnika ne sme prikrajšati za zaščito, ki mu jo zagotavlja pravo običajnega prebivališča, od katerega ni dovoljeno odstopanje z dogovorom po tem pravu¹¹. Na tej podlagi bodo sodišča EU še naprej uporabljala pravila EU o varstvu potrošnikov, čeprav je trgovec v Združenem kraljestvu. To vključuje zlasti pravila, določena v:

- direktivi o nepoštenih poslovnih praksah¹²;
- direktivi o pravicah potrošnikov¹³;
- direktivi o nedovoljenih pogojih v pogodbah¹⁴;
- direktivi o prodaji potrošniškega blaga in z njim povezanimi garancijami¹⁵;

⁷ Direktiva 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o nekaterih vidikih prodaje potrošniškega blaga in z njim povezanih garancij (UL L 171, 7.7.1999, str. 12).

⁸ Direktiva (EU) 2015/2302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o paketnih potovanjih in povezanih potovalnih aranžmajih (UL L 326, 11.12.2015, str. 1).

⁹ V tem obvestilu niso obravnavana posebna pravila EU o e-trgovini, zlasti ne Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (UL L 178, 17.7.2000, str. 1).

¹⁰ V tem obvestilu niso obravnavani drugi praktični vidiki čezmejnega nakupa v tretjih državah, kot so pravila EU v zvezi z davkom na dodano vrednost, carino in omejitvami uvoza.

¹¹ Člen 6(1) Uredbe (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (Rim I) (UL L 177, 4.7.2008, str. 6). Za izjeme od tega splošnega pravila glej člen 6(2) do (4) Uredbe (ES) št. 593/2008.

¹² Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL L 149, 11.6.2005, str. 22).

¹³ Direktiva 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov (UL L 304, 22.11.2011, str. 64).

¹⁴ Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL L 95, 21.4.1993, str. 29).

- direktivi o označevanju cen¹⁶ in
- direktivi o paketnih potovanjih¹⁷.

Če bi potrošnik EU-27 pred sodiščem EU-27 vložil individualno tožbo¹⁸ zoper trgovca s sedežem v Združenem kraljestvu, izstop ne vpliva na določitev mednarodne sodne pristojnosti, kadar je trgovec svoje dejavnosti usmeril v državo članico, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče¹⁹; v teh primerih se uporabljajo pravila o sodni pristojnosti EU, ki potrošniku omogočajo, da toži trgovca v državi članici EU-27, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče, ne glede na to, ali ima trgovec sedež v EU ali v tretji državi²⁰. Vendar bosta priznanje in izvršitev sodbe EU v Združenem kraljestvu in obratno od datuma izstopa urejena z nacionalnimi predpisi v državah EU-27 in Združenem kraljestvu²¹.

Od datuma izstopa se zakonodaja EU, ki zagotavlja razpoložljivost zunajsodnega reševanja sporov²² in lajša dostop do spletnega reševanja sporov²³, ne uporablja več za Združeno kraljestvo, spletna platforma EU za reševanje sporov pa ni več na voljo v zvezi s trgovci s sedežem v Združenem kraljestvu.

Glede javnega izvrševanja (na primer, da se doseže prenehanje poslovne prakse) se za Združeno kraljestvo ne uporablja več Uredba (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. oktobra 2004 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (uredba o

¹⁵ Direktiva 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o nekaterih vidikih prodaje potrošniškega blaga in z njim povezanih garancij (UL L 171, 7.7.1999, str. 12).

¹⁶ Direktiva 98/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 1998 o varstvu potrošnikov pri označevanju cen potrošnikom ponujenih proizvodov (UL L 80, 18.3.1998, str. 27).

¹⁷ Direktiva (EU) 2015/2302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o paketnih potovanjih in povezanih potovalnih aranžmajih (UL L 326, 11.12.2015, str. 1).

¹⁸ Čeprav so čezmejni spori potrošnikov sorazmerno redki, je ta vidik tukaj obravnavan, da se zagotovi popoln pregled.

¹⁹ Potrošniške pogodbe zajete v členu 17(1)(a)–(c) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 351, 20.12.2012, str. 1).

²⁰ Člen 18(1) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 351, 20.12.2012, str. 1).

²¹ EU se poskuša dogovoriti o rešitvah za nekatera vprašanja, ki bi se lahko pojavila glede postopkov in procesov, ki na datum izstopa še ne bodo rešeni. Zadevna bistvena načela o stališču EU na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih in gospodarskih zadevah so objavljena tukaj: https://ec.europa.eu/commission/publications/position-paper-judicial-cooperation-civil-and-commercial-matters_sl.

²² Direktiva 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o alternativnem reševanju potrošniških sporov (Direktiva o alternativnem reševanju potrošniških sporov) (UL L 165, 18.6.2013, str. 63).

²³ Uredba (EU) št. 524/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o spletnem reševanju potrošniških sporov (Uredba o spletnem reševanju potrošniških sporov) (UL L 165, 18.6.2013, str. 1).

sodelovanju na področju varstva potrošnikov)²⁴. To pomeni, da zakonodaja EU organov Združenega kraljestva od datuma izstopa ne bo več zavezovala k sodelovanju v primeru čezmejnih zahtevkov.

Poleg tega po datumu izstopa zakonodaja EU, ki nekaterim „usposobljenim subjektom“, določenim s strani držav članic EU, podeljuje procesno upravičenje za vložitev opustitvene tožbe v drugi državi članici, za Združeno kraljestvo ne velja več²⁵.

2. ZAŠČITA POTNIKOV V PRIMERU INSOLVENTNOSTI (PAKETNA POTOVANJA)

- V skladu z zakonodajo EU morajo organizatorji paketnih potovanj, ki imajo sedež v EU, zagotoviti jamstvo za povračilo in povratek potnika v domovino v primeru insolventnosti organizatorja²⁶. Tudi organizatorji, ki nimajo sedeža v državi članici, v kateri prodajajo ali ponujajo v prodajo turistične pakete potrošnikom v EU ali kakor koli usmerjajo takšne dejavnosti v EU, morajo zagotoviti takšno zaščito v primeru insolventnosti v vsaki državi članici, v kateri prodajajo turistične pakete²⁷. Če pa organizator s sedežem v tretji državi ne ponuja turističnih paketov potrošnikom v EU in ne usmerja svojih prodajnih dejavnosti v EU (pasivna prodaja), se pravo EU, ki določa obvezno zaščito v primeru insolventnosti, ne uporablja. To pomeni, da se v takih primerih zaščita v primeru insolventnosti, ki jo zagotavlja pravo EU, ne bo uporabljala v primerih insolventnosti organizatorjev s sedežem v Združenem kraljestvu od datuma izstopa.
- Od datuma izstopa se pravo EU, ki določa vzajemno priznavanje zaščite, zagotovljene za primer insolventnosti v skladu z zahtevami matične države organizatorja, ne uporablja več v zvezi z zaščito za primer insolventnosti, zagotovljeno v skladu z zahtevami, ki se uporabljajo v Združenem kraljestvu²⁸. To pomeni, da od datuma izstopa zaščita za primer insolventnosti, ki je bila sprejeta v Združenem kraljestvu, ne izpolnjuje več zahtev za zaščito za primer insolventnosti organizatorjev paketnih potovanj v skladu s členom 17 Direktive (EU) 2015/2302.

3. PRAVICE POTNIKOV V EU

- Letalski potniki: Od datuma izstopa se pravo EU o pravicah potnikov²⁹ v letalskem prometu ne uporablja več za potnike, ki odhajajo z letališča v

²⁴ UL L 364, 9.12.2004, str. 1.

²⁵ Člen 4 Direktive 2009/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o opustitvenih tožbah zaradi varstva interesov potrošnikov, UL L 110, 1.5.2009, str. 30.

²⁶ Glej prvi pododstavek člena 17(1) Direktive (EU) 2015/2302.

²⁷ Glej drugi pododstavek člena 17(1) Direktive (EU) 2015/2302.

²⁸ Člen 18(1) Direktive (EU) 2015/2302.

²⁹ Uredba (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov (UL L 46, 17.2.2004, str. 1).

Združenem kraljestvu na letališče na ozemlju države članice EU-27, razen če je dejanski letalski prevoznik zadevnega leta letalski prevoznik Unije, tj. ima operativno licenco, ki jo je izdala država članica EU-27. To pomeni, da se pravice letalskih potnikov, ki jih podeljuje zakonodaja EU, kljub izstopu Združenega kraljestva iz EU še naprej uporabljajo za potnike, ki s prevoznikom Skupnosti letijo iz Združenega kraljestva na letališče, ki se nahaja na ozemlju države članice EU-27. Vendar se pravice letalskih potnikov, ki jih podeljuje pravo EU, ne uporabljajo za lete, ki se od datuma izstopa opravljajo iz Združenega kraljestva v EU-27 s prevozniki, ki niso iz Skupnosti.

Pravo EU, ki podeljuje posebne pravice invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo, ki potujejo z letalom³⁰, se ne bo več uporabljalo za invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo, ki uporabljajo storitve letalskega potniškega prevoza in od datuma izstopa potujejo z letališča v Združenem kraljestvu, prek njega ali pristanejo na njem. Vendar določene pravice, kot je pomoč letalskih prevoznikov, še naprej veljajo za letalske potnike, ki odhajajo z letališča v Združenem kraljestvu na letališče v EU-27, če je prevoznik, ki opravlja let, letalski prevoznik Skupnosti³¹.

- Ladijski potniki: Pravo EU o pravicah ladijskih potnikov³² se še naprej uporablja na datum izstopa in po njem za potnike, ki so se vkrcali v pristanišču v EU-27³³ ali v Združenem kraljestvu, pod pogojem da je pristanišče izkrcanja v EU-27 in da storitev opravlja prevoznik, ki ima sedež na ozemlju države članice ali ponuja storitve potniškega prevoza v državo članico ali iz nje (prevoznik Unije)³⁴.
- Potniki v avtobusnem prevozu: Pravo EU o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu³⁵ se še naprej uporablja na datum izstopa in po njem za potnike na linijskih prevozih³⁶ v Združeno kraljestvo ali iz njega, kadar je kraj vstopa ali kraj izstopa potnika v EU-27 in je predvidena dolžina prevoza vsaj 250 km³⁷.

³⁰ Uredba (ES) št. 1107/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu (UL L 204, 26.7.2006, str. 1).

³¹ Člen 1(3) Uredbe (ES) št. 1107/2006.

³² Uredba (EU) št. 1177/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o pravicah potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovnih poteh (UL L 334, 17.12.2010, str. 1).

³³ Člen 2(1)(a) Uredbe (EU) št. 1177/2010.

³⁴ Člen 2(1)(b) in člen 3(e) Uredbe (EU) št. 1177/2010. Za potnike na križarjenju veljajo posebna pravila, glej člen 2(1)(c) Uredbe (EU) št. 1177/2010.

³⁵ Uredba (EU) št. 181/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu (UL L 55, 28.2.2011, str. 1).

³⁶ Za potnike na občasnih avtobusnih prevozih veljajo posebna pravila, glej člen 2(3) Uredbe (EU) št. 181/2011.

³⁷ Člen 2(1) Uredbe (EU) št. 181/2011.

- Potniki v železniškem prometu: Pravo EU o pravicah potnikov v železniškem prometu³⁸ se še naprej uporablja na datum izstopa in po njem za storitve železniškega prevoza potnikov na ozemlju Unije³⁹, če ima prevoznik v železniškem prometu licenco v skladu s členom 17 Direktive 2012/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o vzpostavitvi enotnega evropskega železniškega območja⁴⁰.

Splošne informacije so na voljo na spletišču Komisije o varstvu potrošnikov (https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/index_sl.htm) in pravicah potnikov (https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/passenger-rights/index_sl.htm). Te strani bodo po potrebi posodobljene z nadaljnjimi informacijami.

Evropska komisija
Generalni direktorat za pravosodje in potrošnike
Generalni direktorat za mobilnost in promet

³⁸ Uredba (ES) št. 1371/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu (UL L 315, 3.12.2007, str. 14).

³⁹ Člen 2(1) Uredbe (ES) št. 1371/2007.

⁴⁰ UL L 343, 14.12.2012, str. 32.